

A DEBRECENI M. KIR. TISZA ISTVÁN TUDOMÁNYEGYETEM
JOG ÉS ÁLLAMTUDOMÁNYI KARA.

ÉRK: 1935 FEB. - 4.

328

szám.

Előirat:

1934

- 1935

Utóirat:

623/1934-35

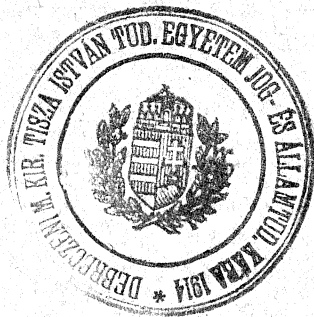
Bizálatra kiadva lott:

Belső ágazat Dr. Flaudel Vilmos.

és
Dr. Tóth Gyula.

professzor Uraknak.

Debrecen, 1935. febr.

St. Károly
e. i. dékán.

Pótbizálatra kiadva:

D. Kovács Andor

egyetemi ny. r. tanár úrunk
Bécsen 1915. február 28.

[Signature]
e. i. dekan.

Aláírás nem.

1935. III. 2.

[Signature]

Az állam személységének
kifejtése.

RECEIVED
MAY 19 1964
U.S. DEPARTMENT OF AGRICULTURE
WASHINGTON, D.C.

Kuncz Ignác : A nemzetállam tanakönyve
Bura László : Államtanileti és történelmi füzetszámok
Gierke : Die Grundbegriffe des Staatsrechts
Teghyse Gyula : Kereses Törzsohálomtanai elméletük és az
 állam nemzetgazisegének. Theorisója.

Wm. L. & Son. & Co.

Salvador, 1925, Feb. 27.

Ergebnisse.

Heidelberg, 1935. Feb. 27

Page 2

Az állam.

Az ember egész életét az államban éli le. Az állam a maga szerrei útján hol támogatja az egyént, nevérelesen akkor, ha annak céljai a közcélokkal aronoznak, hol pedig kényserítőleg jár el az egyénnel szemben, nevérelesen akkor, ha annak törekvései az állami célokkal ellenkeznek. E kétfős tevékenység mellett további tevékenységeket említhetők az az állami tevékenység, mely által az állam az egyéneknek engedett szabadsághatárok köré igyekszik megvédeni az esetleges támadások ellen. Az állam tehát az egyes emberekkel szemben három irányú tevékenységet fejt ki, melyek közül kétfő pozitív, egy pedig negatív természetű. Mikor az állam az egyént támogatja, illetve kényseríti, akkor tevékenysége pozitív irányú. Mikor azonban az állam örökös afelel, hogy az egyén szabadság körök sérelmet ne szenvedjenek, negatív irányú tevékenységet fejt ki.

Az állami szerveknek az egyes emberek körre-
működésével egybe folgo' ténykedése sok te-
kinetben hasonlít az egyes ember kézhempejé-
hez, aronban az összehasonlításban soha nem
mehetünk el odáig, hogy az állami műkö-
dést az egyes emberben végbe menő fiziológiai
folyamatokkal identificáljuk. Másrészt ala-
kul a helyzet, ha az állami működésben
az egyes emberek pszichológiai működésé-
hez hasonló folyamatokat vélünk feltalál-
ni. E kérdések közelebbi megvilágítására az
egyes elméletek ismertetésénél fogunk rátérni.

Általános felfogás szerint az államot há-
rom alkatlemből álló valaminek szokták
tekinteni. Az állam egy közösség, melynek
területe, népe és főhatárolma van. A nép az
állam nemzete, a terület pedig annak tárgyi
eleme. E két elemen alapszik aztán a főhata-
rolom, minst' ezek eredője. E három elem nél-
kül ma államot elképzelni alig lehet. Itt meg-
megtörténhetik ugyan, hogy a területi elem ideig-
őnig hiányzik az államból, amint az Belgium
és Sertia megszallósakor is előállt, aronban

hogy valószínűleg lehetett-e Belga, vagy eset al-
lamról beszélni területük megszállása alatt,
ahol igen sok kétség fűt.

Az állam művelésének vizsgálataival már az
ókori bölcselőknek találkoztunk. A görög phy-
losophusok előtt már beható vizsgálódás tár-
gyát képezte az állam. Különösen Platon és A-
ristoteles vetették meg az állam művelésének
vizsgálataival foglalkozó bölcselési irányzatok
alapjait.

Platon az államot az emberi akarat fölött he-
lyezi. Az ember csak eszköz az önmagáért, az állam
kerében. Az állam azért létezik, hogy elősegítse
boldogságot biztosítsa. Platon már kísérle-
terett az állam művelésének magyarázatá-
nál bizonyos hasonlóságot kimutatni az
egyes ember és az állam között. Ő ugyanis az
államban három osztályt különböztet meg: a
hormánygőrt; harcosok és a néps osztályait. A
hormánygőrt képviseli a lélekben az értelem;
a harcosokat a harcias keze; a népet pe-
dig az érzékiség, a vágy. A három osztály kö-
zötti viszony arányos arattal, melyet ő a lélekre

néve annak egészes állapotában megkiván. Itt még a kormányzásban részt nem vehet, miként a lélekben is kell, hogy az értelem, a vágy alá verse magát az értelemnek. Miként az erő az eszme és az bátorság anyag; a bátorság az értelem és érekliség közvetítésére szolgál, akként kell, hogy a harosok a kormányzóknak rendelkezésére álljanak. Az első két osztályt nevelni kell; a harmadik nevelésére nincs szükség, hisz az mindig veretve len.

Miként az egyénben a lelki egyensúly az egyes lelki tulajdonságok összehangjában bírja birtokait, akként alapszik az állam magyagalma is az osztályai közt létező egyetértésen és harmónián. Az államban zavar akként toimad, hogy a felsőbb osztályokba a műletéseli foglalkozásba követhetetlenül az egyének jutnak be az alsóbb osztályokból, kik csak nem valók s mint igenek a szükséges mérsékletre nem hajlandók, de nem is képesek. Többlet nem a bölcsesség, hanem a bíróság és nagygyaragadás uralkodik. Ez az elfogyult állam alkalmatlan a timokratia. Ebből toimad a másodikk megrom-

lost állam, az oligarchia, melyben a gordság +
van tiszteletben. Itt demokracia a jellemkellenség
kü mossa. Alkotmányja a teljes szabadság lát-
sávalal bír, mindenki kérséé szerint eselék-
sik. Itt is vannak szegények, akikhez még a he-
rek, az agitátorok járulnak. Itt néptribunok
egyike az uralmat a kérsébe ragyolja és egyed-
uralkodóra, tyrannissá len. Ebből az állam-
alkotól lesz artán a minta állam, mely az-
által kétesül, hogy a zsarnok fia, épen atyja
példáján okulva, hajlandó len a tökélsesség
sarána hallgatni s kétesíti az esmei
államot. (Tegyre: Keres társadalombani elmé-
letek.)

Platon felfogása hasonlít az állam orga-
nikus felfogásához, ez a hasonlat onban
csak tölsőbörz, mert felfogásában esyőm
egy irányt kívánt szabni az állam működés-
nek. Itt épen által köreterelő" erkölcsi sa-
bályoknak az államra való" átritele ez es-
yőm.

Míg Platon az igazságosság megtekesülését
látja az államban, addig Aristoteles a tökéletes

bolologságok keresi ott. Itt ember természeténél fogva kémprenitve van államalkotásra. Emberi élet államon kívül el sem képzelhető. Itt valamineg köössegek tagja nem lehet, vagy pedig önelegírtsejében arra nem szorul, az vagy állat, vagy isten. Kerinte az állam természetű teremtmény, meg meghatalmított feladattal bír. Itt állam több fajusi köössej egyesülése, a köössej pedig oszlovidok coloniája. Berel meg nemzetsejeleröl, köösöröl. Ezek aronban meg nem képornek államot, mert az állam célja a legnagyobb bolologság kéésítése, enen köössejek pedig azt nem képernek megvalósítani nagyobbaknál fogva. De bármeg más kapcsolat is — keresker eleni egyesülés, vést is olacsoróetsej — nem állomok. Nem állomok a barba — rok birvalakmai sem. Igari állam csak a görög város.

Tristóteleismel más viláigoproblom és hotároztalablain lép előterbe az állam organikus felfogása. Ő más úggy kékieltte az államot, mint egy az eggedekből álló szemes egysejett, meg terékerykedik, gondolkodik, naporodik stb.

az organikus felfogás.

az állam organikus felfogásával már trivi-
tá válnak találkoztunk. E tan teljes kifejté-
sét azonban csak a XIX. században írt el. Kü-
lönösen a történeli iskola felfogásában lép
először az állam organikus volta.

az organikus theoridnak fő célja az volt
hogy a természetes organismusok és az állam
között a biológiai parallelizmust megvonn-
ja. Az államot, mint közeletet, szerves ösze-
ttségét egy magas önszerveződés által össze-
tartottnak mutatva látszólag az állam és a természet
között, mint külön természetű egyet, leírt
állítsa be, amelynek fejlődése, elmulása,
egén szerepe hasonló a természetes orga-
nizmushoz.

Kétségtelen azonban, hogy egészen más jelle-
gű viszony van a természetes organismus
és az állam között, mint az egyes részei között és ezért egye-
sek azt mondogják, hogy nem a közelet-
es természetes organismust, hanem egy
különleges organismust kell venni. Ezt

az organismust nevezik aztán a természetes organismussal szemben környezeti organismusnak. Platon szerint az ember és állam között csak kvantitásibeli a különbség, az állam egy nagy ember, az egyike a makrokosmos; a másik a mikrokosmos.

Ita aronban morosabb vizsgálát alá veszik a környezeti és természetes organismusok közötti különbséget, így meg kell állapítani a következőket: Míg a természetes organismusban a különböző részek között öntudatlanul összefogás áll be egy nagy cél szorgozatára s így alakul ki egy külön létezéssel bíró' összesség, addig az államban s általában a környezeti organismusban a heterogén részek nincsenek; az egész és a részek analóg vonásokat mutatnak s közöttük az összefogás öntudatos. Míg a természetes organismus működése a természeti törvényesség szabálya szerint megy végbe; addig a környezeti organismusok a „mi legyen” szabálya szerint fejtik ki tevékenységüket. Egy szóval, míg a természetes organismusok a ter-

mélet világában bejerkednek el, addig a kö-
zületi organismusok a mellett birodalmá-
ban foglalnak helyet. A közületi organismus
theoriája képezi az átmenetet az állom me-
nélyiségi felfogásokhoz.

Az organikus felfogás szerint minden meg-
lévő egy organismus, azaz alsóbb rendű a-
doltságok összessége sőt azonban, hogy magán
akkor a több alsóbbrendű adoltságot ösne-
fogaló magasabb rendű adoltság egy nálá-
nál magasabb rendű organismus organu-
ma gyanánt is jelentkezik. Természetes azon-
ban, hogy az összekötő által elővált ma-
gasabb rendű organismus más tulajdon-
ságokkal fog rendelkezni, mint amivel
a magasabb rendű organismus, mint resul-
tus componenseiként szereplő alacsonyabb
rendű organismusok külön-külön ren-
delhettek. Az ionoktól fel a világegyetemig
jelentkezik az a subordinatioja az orga-
nismuszoknak. Több coordinatióban álló
organismus subordinatióban van egy más
nálánál magasabb rendű organismussal

szemben. A természet jelenségei világsíkra u-
nalakuló ezen organikus életet aronban a
kiszakadalmi jelenségek körében is beigaro-
lóira talál. Az individuumoknak nagyobb
emberes csoportokba való tömörülése által, va-
lamint ezen embercsoportoknak további né-
lesebb körű szervezésbe való bekapcsolódása
az organikus életet e téren való érvénye-
sülését bizonyítja.

Az érthető és követhető organizmus elve a-
lapján fejté ki Preuss is az állami fogalmait,
mivelőn azt monogja, hogy az állam egy ösne-
mél, egy körület, mely aronban, mint ifjú nem-
övölő, rajta kívül az ösz-neméjék egyén lé-
vélata van egyrészt mellett és egyrészt felett
úgy, hogy az alacsonyabb rendű minőség kor-
látoltatik a magasabb rendű által. Ennek
természetes fogalma, hogy nem állhat fenn
az állam azon fogalom meghatározása, mely
annak lényeges criteriuma gyanúnt a su-
verénitást séhíti. A szuverénitatis egy abso-
lut, egy teljesen korlátlan hatalmat jelent,
mely a XVII és XVIII század abszolút monar-

chivianak keperi jellemző vonását. A mo-
 dern állam nem bír szuverénitással, mert
 hatalma még felfelé, mint lefelé korlátoz-
 ódik. Felfelé korlátozhatók az állat, hogy
 az állam a nemzetközi közösség tagjává
 válik és mint ilyenek hatalmat a nem-
 zeti hatalmak korlátozhatók.

Preuss szerint község minden olyan re-
 mézőösszetétel, mely az egyes tagoknak egy ma-
 gasabb egységgé való tömörülését folytató áll-
 elő. A község elemei elválasztandó az in-
 teréssől. A községben az azt létrehozó aka-
 rat a tagoktól ered ki, míg az interé-
 tet egy olyan kívüli álló akarat hozza lét-
 re. E kettő felett áll a testület, mely közsé-
 gi és interéti elemeket foglal magában, mely
 pedig nem jelent mást, mint a közös emeli-
 tett tulajdonságait az önk-renevelés, hogy
 t. i. az egy organismus és egyidejűleg egy ma-
 gasabb rangú organismus gyanánt is jelentke-
 zik. A község, az állam és a birodalom is
 egyesülnek magukban községi és interéti ele-
 meket. De míg a községben az interéti, addig

a biróalounuól a kövületi elem a súlyos -
mo'.

Itt államnak egy organikus egészéket, corpus
mysticum-ként való felfogása nem ismeretlen
a magyar közjogban sem. Itt ment koronáról
való to'án mintén egy megjelenési formája az
organikus felfogásnak. Werbőczy 1517-ben meg-
jelent Tripartitumában a ment koronát emberi
testhez hasonlítja, melynek van corpus-a és
caputja. Itt 1435 évi L. decretum totum corpus
eiusdem regni-ről beszél, melyet a főpapok, bá-
rók és országnagyságok alkotnak. Ezzel nemben áll
a totum corpus sacrae regni Hungariae coro-
nae, mely a nemességet és a hűsölyt foglalja
magában. Itt akarja ez kifejezni, hogy az önmag
magyar állampolgárok, vagyis a nemesség egy
testnek, egy emberi egésznek érzerék magukat,
melynek ők tagjai: membra sacrae regni
coronae.

Itt organikus felfogás magy' értelme abbau rej-
lik, hogy felhívta a figyelmet arra, hogy nem te-
het az államot az egyéni pante közösségsé-
nek tekinteni, amint azt Seydel és sok mások

teszik. Szóval szerint ugyanis az állam nem or-
ganizmus, nem valamef élő egyén, nem nemé-
zés és egyáltalán nem jogalkotó. Államnak
nevezniük mi emberek — monlja Szóval —
a földet és az embereket, melyeken egy befelssőbb
akarat uralkodik. Az állam tehát nem e-
gyéb, mint egy holt sokaság. Az állam csupán
tízge az akaratunknak. Állami akarat
nincs, hanem csak akarat az állam felett.
Természetes egyége akarat és nemézésége csak
az emberek van. Az állam egyegét csak az
egyes emberek törvényeik létre, csak az em-
bereknek lehet állami akaratuk és állami
nemézésük. (Grundzüge einer allgemeine Staats-
lehre.)

Az állam mint személy.

Amint a természeti organizmus theoriát próbált
fejlesztette az erkölcsi, közeleti organizmus theoria
az által, hogy rá mutatott annak egyes hibáira
és a lehetőség szerint corrigálta azt, így álta-
lában az organizmus theoriát próbált fejlesz-
tette a nemézési felfogás, annak hangor-
tatóssával, hogy az állam nem csupán or-

organizmus, de olyan organizmus, aminek a nem-
megfiségi létmódjára emelkedett. Mindezen
nemcsak organizmus, de nem minden organiz-
mus nem. A nemfisi lét az organikus
létek más egy fejlettebb fajtája, egy maga-
sabb rendű állapota.

Az állam egy nem, mert saját akaratú van,
még felismerhetőségére len a nemzeti öntudatban és
így mint az egyedi organismusok érdekei felis-
merhetők az egyedi öntudatban. A törvényeket
jogalkotó szervei azon emberek, melyek által
ezen akarat kifejezésre jut.

Fel kell látni a nemfiségi nem képzelt tá-
lajoltságára az államnak, hanem ugyanazt
értelmezni meg van, mint más nemfiségi.
A nemfisi nem konkrét lény, hanem csak egy
abstrakció, és a nemfiségi nem azonos a fici-
kai egyediséggel. A nemfiségi az egyedis, folyto-
nos és ésszerű akaratára való képességet je-
löl. A egyedisnek két faja van: fizikai
és ideális célkörüsség. A célkörüsség a főtérge-
zője az egyedisnek és az egyediség megvalósítja
a teleologikus kritériumot a nemfiségi körösi.

ontológiai viszonyok. Ezen vélekedése aktualitására vél-
kül az egyelőre csak a molekulák holmára,
de nem nemű van jelen, mert a tisztán mecha-
nikus fogalom csak atomokat és a atomok
összetételét adja. Teleologikus egység ismerhető fel
az atomok egy holmában is, ha van egy közös
cél által összekapcsolva látnak kiütközni, még ha
az egyes részek között nem is áll fenn állandó
fizikai kapcsolat. Mindezen okból, melyet mi
mint egységet jelölünk meg, tisztán materiális
nemponthoz látnak, his egységeket, atomok-
nak az összetételét. Terméketes egység, az atom, és
véhető látnak nem rendelkezik. A közös cél al-
tal összekapcsolt emberek egy többségének egy-
ségként való látnak látnak látnak látnak látnak
a gondolat egy általános szabályának alkal-
mazása. (Fellinek : Gesetz und Verordn. 192.)

Ezen szabály az emberi közösségre alkalmaz-
va így látnak, hogy a politikai célok egysége
az, mely az államot a nemzeti minőséggel su-
bürozza fel. Bizonyos, hogy az állam minőség és mik-
ségekben az alatta egyesített polgárokból áll, pol-
gárok nélkül nem lenne állam, azonban az állam
mégis valamivel több, mint a német összetétel.

Itt állam ennemivel lettel bír tagyankól ellátóit -
ve, és onn értékelve, mint ahogy az emberi egész
is több valamivel, mint az öt alkotó rész, nem
még és egész elemek mennyisége.

Hasonlóképpen vereti le az állam mennyiségét
Willoughby az állam természetének vizsgálata
rinnél munkájában. Tmínt a nevet egy enne
által lesz arra — mondja Willoughby — anél-
kül csupán mechanikus egészei, atomok
complexuma, az enne által pedig egy maga-
sabb, bensőbb, államszerűbb pszichológiai közösség
lesz; hasonlóképpen az állam sem csupán az
egyesek summaja, hanem élelmi és érlelői-
zéség gondolata által létrehozott közösség és
ezen gondolat kifejezése talál a politikai hatalom
realitásban és a közösség ezen hatalom alá való
kegyelésében. Itt állam keletkezésének belső alap-
ja onn tény, hogy az egyesek egy bizonyos csoportjá-
nak megvan ömektartóisáinál, egyezően tudatos
érte és ezen egyeznek kifejezést ad az által, hogy
magát collectív személyisé preri, magát akarat-
képes activ alanyja teszi. Ennek a lényeges
lélektani elemnek előző a megjelölés kell
létezési subjektív és csak azután len object -

-17-

tírvé a jogban és a politikai intézményekben. Magyarán véve a subjectiv elem arányban még nem elégséges az állam keletkezéséhez. Politikai testről nem beszélhetünk addig, míg ezen érelem adta kíváncsolom egy köztudatú tételezése által még nem valósul. Itt kezdődik, vagy legalább is nem gőltő köntények mellett a subjectiv hajlandóságot rendszeren követni fogja az objectiv realizatio. Ez a realizáció az arányban igen sokszor akadályokba ütközik. Gyakran megkérjük, hogy egy nép köztudatában megvan ugyan a közösség érete, de a külső objectiv köntények hosszú időre megakadályozták annak a külső megvalósulását.

Mint hogy a neurózis érelem következik az, hogy kifejezést találjon a politikai egyetben, az állam és a nemzet alapjainak gonololata általálban, de nem absolute, arányos. Ugyanazon feltételek, melyek neurózis érelemnek hoznak létre, állami berendezést is igénybe vesznek. Lehetőség ugyanis, hogy jól kifejezett neurózis érelem mellett politikai egyetiség iránti törekvéssel nem találkozzunk, és más-
kor viszont egy nép törekvők politikai egyet-
re, melyben a neurózis események csínja sincs meg.

et neurzeti érdeket létrehozó tényező: a faj, nyelv, történeti körösség, gazdasági érdeklődösség.

Vannak, kik azt állítják, hogy neurzeti érdelemről nem beszélhetünk akkor, ha kiábrítik a politikai egységre törekvés. Ez a felfogás helytelen, mert nem lehet a politikai egységre való törekvést aronozítani a neurzeti érdelemmel. Míg a neurzeti érdelem is egység a neurzetet alkotó egységek öntudatából is érdelemből áll elő, addig az állam a neurzetnek, mint olyanoknak műve gyarant lehetethető. Neurzet és állam a legtöbb esetben az egységsutamiság viszonyát tüntetik fel. Az állam a nép akaratát az u. n. generalis akarat erejével. Ez a generalis akarat különbözik a részakaratok egyenlő összegéből. A generalis akarat egy az egyenlő akaratok felett álló akarat egység, mely az egyenlő akaratokból áll elő, mely az egyenlő akaratokban meglevő elemeken nyugszik ugyan, mint aronóltal különbözik azok összességétől.

Egy politikai egységben minden ember bizonyos vonatkozásban nemlétező; mint a állam törekvés önmeghatározásának szabadságával felruházott független egység és mint polgár, mint az politikai közösség tagja, meglevő él.

az állam neméjére kiroldottak nyitván -
 való a közjogban. Itt az állam jogi színhelye,
 mint az egyesek által birt jogokhoz és köte -
 lezettséghez hasonló jogokhoz és kötelezet -
 ségekhez felruházott alany. Bizonyos, hogy min -
 den jog az államé, azonban nem minden jog -
 nak van közvetlen viszonya az államhoz. A -
 mennyiben a szabályok az egyesek, mint egyesek
 közötti viszonyok rendezésére vannak rendelt -
 ve, azok csupán magán jogokat és kötele -
 zettségeket teremtenek; az állam itt csak
 mint azok kijelentője, szükség esetén tá -
 rképszervezője szerepel. Itt igen jog, magán jog.
 A magánjogi szabályoktól el kell választani
 azon szabályokat, melyek az állam szervezé -
 re, a kormány működési körének meghatá -
 rítására, és az állam és a polgárok kö -
 zötti viszonyok szabályozására vonatko -
 nak. Ez a közjog. Itt közjogban az állam is
 mint egyik érdekelt fél áll előtérbe.

az állam tehát nemcsak organismus, ha -
 nem nem is, de nem olyan neméjére mint az
 egyes ember. Azonban az egyes létezési módja.

remek : egyezges öntudat, akarat, eslekvés, a népeknek is érvevelhető. Erre az analóg elképzelésekkel külsőre való modern kultúr népeknek döntővonalak hi eörsen, mert az alkotmányos államokban az egen állami hatalom nem önkéntesül a fejedelmek neméjében. Itt igen államokban van állami okarat.

Itt állam neméjének teljes kifejtésével találkoztunk Ezerkénél. Kenint az állam lényege feletti megébb gondolatkoros vezetett azon eszmék, hogy az állam egy önkéntes egész, melynek sajátos élete az öt alkotó részek eltekintve egyikeinek életével sem esik össze. Fel kellett télelni egy köthetetlen léte, mint egy realis lényt, meg sem az emberrel, sem az emberek tömegével nem felelő, és azt mint valami be kellett vezetni a jogba. Itt egyes embert így kellett tekinteni állami vonatkozásaitban, mint egy egészen a részét, nem pedig mint egy részt egészet. Itt egészen meghatározott részeit és részcumpleumait így kellett felfogni, mint külsőre való életre képzéssel hordozt. Itt közzé feladatává kellett lenni az egen és annak részei között fennálló viszonyok rendszert. Ezen egen gondolatokhoz a maga

ösnes consequentiával együtt szükségére volt egy
 tudományos kifejezésre. Mindenek előtt tehát
 egy jellemző és érzhető szó kellett találni, hogy azon
 gondolatokból állando és technikus fogalmat le-
 hesseu alkothui. Majdnem önkéntelenül jutottak
 el ebben a helyzetben az állomunk a természetes
 életességéhez, hiányzóan pedig az emberrel való
 összehasonlításához, aki testi és lelki léteiben
 egy önmegtest és ennek ellenére egy egészes lény.
 Kínagadtak a természetes élőlényeknél megjelölő
 azon ismeretető jelket, melyek egy a részek ösnes-
 ségétől hiányzó "életesség" léte és azon egész
 tevékenysége vonatkozna, és arolat alkál-
 mazták az organismusnak az élőlényektől abstrak-
 tált fogalma képzésére és kiolajítására. Itt
 ezen értelemben vett organismus fogalma aló-
 fogható az államot is, meguél nemcsak az ö-
 meretető jelék feltalálhatóik. Ezzel a nava-
 nak és fogalmatainak követhetesen levezetett
 sorát nyerték a belső államiorg szósós termé-
 neki egyes viszonyai névára. Itt embert az ő
 állami korlátokszószóigában így jelölték és
 leközelték mint a közösség tagját; az egyes
 állami tevékenységeket, mint a köllöt func-

tióit; az egen meghatározott functionale rész-
zésére alakult államrészeket, mint szerveket
(Organ); a belső berendezés complexumát, mint
szervezetet (Organisation); az állam alapterv
élethörvénjét, mint. alkotmányt (Constitution);
a többszöves rejő löthetetlen egyesét pedig,
mint az államnak az egen jellemi lényeként
jelentkező, egyes ábrával felruházott személy-
ségeit.

Az egen organikus theória a jogi rendszer nem
más, mint egy kísérlet az állam nemefiségének
magyaránvására és constructióására.

Az ember mindenhol és minden időben kétfős
tulajdonsággal volt felruházva: részben egyed,
részben egy faj kötelek tagja lenni. Ezen tu-
lajdonságok egyike sem lehetett volna az etérbe
ábré a másik nélkül. Sem az ember egyesítése,
sem pedig az ő közösségre tartozása el nem
hagyható nélkül, hogy az ember létét ne tagad-
nóint. Tehát nem mint természetesen adott lény,
hanem mint az ember logikai ismertető jelét ké-
kintjük art, hogy létezésében önmagára,
részben pedig egy felette álló közösségre vonat-

korik. Itt ember öntudata is létének ezen létköz-
sége tudatából fakad. Itt az ember is csak részben
igeni önmagából tartalmaz és irányát, részben
más akaratok által határozódik meg. Itt a
lét egészét keressük, az egyedi létet sem öncélúan,
sem pedig a faj hordozója gyanúját nem tekint-
hetjük, hanem azt kell kiannyúrnunk, hogy az egyed
és a közösség egyszerre önmagukból és egymásból
létnek és az emberiség feladata a külvilág
és az általános két egymást kiegészítő lényezője
közötti harmonia felállításaiban áll.

Ezen nézőpontból így az egyetlenség, mint a kö-
zösségnek teljes realitást és egyetlenséget kell tu-
lajdonítanunk. Itt egyetlenség egy természet és való-
ságos életesség. Hozzánk valószínű és természet
életesség minden emberi faji kapcsolat, meg az
egyedi egy csoportját egyetlenségük részben fel-
adatok által egy új és önálló egészbe összefűzi.
Itt egyetlenséget létesség fölé áll egy másik, az
emberi közösség önálló létesség. Itt egyetlenséggel,
akarat és öntudat fölé áll erőfelle életmegnyil-
vánulásban felismerhetjük a közösséggel, kö-
zösség és köztudat valódi létét is. Tehát nem

képletesen, hanem a nő valószínűségi értékelésben
benélünk az egyedi értékek felett álló közönsegről.

Az emberi közönsegről azonban nem elég felmutatni
még egyaránt létformáiban. A rendszerli kultúrforrások
egyoldalú közönsegeit minőség magasabb és fej-
lettebb közönsegek nélkül fel. Emellett a közön-
segek tartalmán és cél szerint minősítendő sietta-
gosságnak. Eredetileg a tisztán fizikailag meg-
alapozott kötelező a valószínűségi, közönsegek és me-
gértek az emberi fejlődéstörtéti és népfeladatokait
betöltötték. Ezek valószínűségi meg közönsegek
a nyelv, erkölcs, hit, gondolkodás, jog és poli-
tika életközönsegeit. Idővel azonban az egyetemes
közönsegeknek nevezték számos önálló közönsegek
szerepe bontottak fel, melyek most már a kö-
zületi létnek csak egy-egy oldalát foglalták
tartalmukban. Elég kevéssé az egyes közönsegek
valójában fizikai közönsegek öntudatukban és
önkéntelenségükönél kimutattak, addig az érték em-
beri mellett már a közönsegek öntudatos és ter-
ségi létrehozására vállalkoztak; meghatá-
rozott, az egyi lét felett álló célok elérésére
törekszik. Minthát az organikus testeknél az

egyes lények más és más feladattal is jelentőséssel bírnak és a közösségi lévő hatáskörrel igen gyakran elmosódott, csupán az élet ismeretese jele közös náluk; így a közösségeknel is elmosódottak az egyedi lélek közösségi határok, aronban egyesek természet nyitvániul meg az organismus létismertetőjében.

Az emberi önkéntes köze hatodik az állam is. Az állami kötelek lényege abban áll, hogy tartalmaz az általános akarat hatalombeljes keresztülvitele alkotja. Ez a politikai lénykelet közössége. Lényege az általános akarat, megjelenési formája a szervezett hatalom, feladata a célszerű cselekedet. Állami létéről attól kezdve beszélünk, mikor az állami életnek egy sajátos és különös organismusa kialakult. Mindamellelt a török, a nomád törzsek is teljesítenek állami funkciókat, de az állam itt még nem jutott el önálló létre. Itt aronban ez megfordul, így az állami feladatok egy részének megoldását a mikébb és szigabb politikai kötelekkel vehetik át, melyek állami természetűek ugyan, de az

állam abban különbözik tőlük, hogy az oly hatalmi kötelek, melyek hatalma felfelé korlátozott, lefelé pedig minden hasonló hatalom felett áll. Az állam tehát az emberi közösség egy meghatározott és lényeges oldalának megvalósítása. Ebből követhetik, hogy az embernek állammal kell élni és az állam egyben az egyed.

Az állam nem az egyed szabad elhatározása, hanem az egyedben működő társadalmi erők produktuma. Kérdésben öntudatlannul álltak elő az államok s csak később lett egy öntudatos akaratú actus az alapja, amellyel azonban nem az egyed akaratok egyesülése, hanem egy közakarat, mely az államot létrehozta.

Az államot tehát saját reális létével bírónak kell tekinteni. Az állam egy társadalmi organizmus, melynek tagjaitól különböző egészes élet van. Emberektől és másoktól kötelekkel; élet a tagoknak és szerveknek életképességében jut kifejezésre. Míg azért is reális egész az állam, mert az önmagában, amelyben az állam elemei, az

államegész ernyéje nemint csoportosulnak, tagos-
zódnak és kapcsolódnak; létük tartalmát nem
önmagukban, hanem a magasabb körösségben
találják.

Mivel azonban az ember lét nem merül ki
a faji életben, hanem expressz mind öncél is, emél-
fogva az egyént az állammal szemben így kell
tekinteni, nemint eredeti, önmagától létető,
végig magában hordozó létet. Az ember léte-
nek csak egy részével tartozik mint tag az állam-
hoz; létének többi tartalma az állami közelethez
teljesen érintetlenül marad és szabad egyéni-
ségének anyagát képeri. Így állanak egymás
mellé az egyedi és állami lét, mint két
önálló életkör, melyek közül egyik nem létel-
hetik a másik nélkül; egyik a másikat
kiegészíti, minthetben önmagukban hordozók
közelebbi végülakat.

Az állam csak egyike a társadalmi orga-
nizmusoknak és a faji élet csak bizonyos
meghatározott obdala képeri tartalmát. Le-
hetseges, hogy valamely népnel bizonyos idő-
ben az állam igen sok közéleti functiókat át-

vett, a kultura holadoisa folyóin azonban inkább csak a politikai életre szorítkozott. Már a víz, nyelvi és a földi firkái közössége is bizonyos fohig nélkülözhetetlen alap az állam létéhez, fogalomilag azonban még eltekintve az állam nélkül, mint az állam nélkülölk. Ha az állam megközelíti is eszméjét, nevezetesen, hogy egyetlen egységes nép politikai szerve legyen; a természet és politikai népfogalomak még sem fogják teljesen fedni egymást. A nép egysége a legfontosabb, de a természetből nem egyedül adott centrumát képeri még a politikai, mint az egyéb közösségeknek. A nép-egység alatt állnak a törzs, körsej és család, felette pedig a kultur népnek nemzeti közössége. Amennyiben ezen mélyebb és tágabb kötelekkel egy politikai organizatio felel meg, még egyrészről az állammal szemben bizonyos önállósággal bírnak, másrészt pedig egymástól elválnak. Mindezen társadalmi közösség közeleink magának az állammal szemben önálló létet szervezi.

A közösségekben meggyibráuló akarat megvalósulásna irányuló törekvésnek mélyességese

terik azok korlátosságát. Ezt a korlátosságot vég-
 zi a jog. Van ugyan egy másik társadalmi
 functio is, mely az akaratot szabályozza; ez az
 erkölcs. Az erkölcs arában csak bensőleg a-
 kanya az akaratot szabályozni. Ez az egyes tuda-
 tásior fordul is a társaság, a kellető gondolatokat
 kelti fel benne. E célja az akarat összehangba
 hozatala az ember jellemi természetével. A társ-
 adalmi élet arában nem öllkötve feje, ha
 az összekötéshöz akaratokat egy külsőleg is
 korlátozó szabály nem volna. Így öll elő az er-
 kölcsei parancs mellett egy külső parancs is,
 mely más nem csupán az akaratnak önma-
 góval való harmonizációt célozza, hanem az
 összes akaratoknak egymással való összehang-
 zót is. Így öll elő a jog fogalma. A jog objec-
 tív vonatkozásban meg jelenik meg, mint
 normának a foglalat, subiectív vonat-
 kkozásban pedig mint jogosultságoknak
 és kötelezettségeknek az összessége. A jog tehát
 mint norma nem más, mint egy külső u-
 nalni rend az akaratok növénye; mint a-
 lauzi jog nem más, mint az akarat szabad-

ság külső megvalósulása, mely némiképp egyide-
jűleg a jogsztruktúra és tevékenységi körét, a kö-
telezettségek pedig egy kötelességi körrel ellátva
fel.

Itt már most a jognak az államhoz való
viszonyát illeti ki kell emelnünk a követke-
zőket. Itt jog az állammal egyenrangú. Itt jog az
keresle jött létre az államból, mint az állam a
jogból. Mindeközben, bár önálló forrásból, együtt
fejlődött ki. Az állam erője, hasonlóan a jog
erőjével, az emberrel együtt született meg. Az ál-
lam és az ember közötti viszony forrása a jognak, mint
amely egyetemes akarat. Minden jog forrá-
sa valamilyen körűleg öntudata. Az általános
meggyőződésnek, hogy valami jog, az általános
nyilatkozat által megtestesítésre van szükség-
re. Ez a nyilatkozat kiönléséhez juthat ki-
fejezésre. Leginkább történik ez az állam által,
mint hogy a kultúra állam egyik főfeladata a
nép jogi öntudatának teremtésében való kife-
jezésre hozatala. Az állam mellett azonban más
közvetlen szervek is szerepelnek időnként
mint a jog alakító szervei; ilyenek az egyház,

család, község. Itt törvény és az autonóm szabály mellett ott van még a szabadság, megkülönböztetés az általános jogi meggyőződés és megkülönböztetés törvényes kör elterjedtségére utalva juttat kifejezésre. Ezen a szabadságnál szabadságok be aron kevesebb consequenciát, mi szerint az emberiségnek valóságban két különbség van: egyik, meg a jogot; másik, meg az állományt hívja létre. Míg az állomány az általános akarat lecsapódása, addig a jog az általános öntudat foglalkozása. Itt öntudatlan akaratörförzés az az öntudatos akaratelhatározás általi mindenképp kiszorításával az állomány alakulásával is egyre jobban körrehatárolódik az öntudat, és megfordítva, a hasonló jogteret meggátolva inkább felváltja a világos jogi meggyőződés, amivel inkább jörszik szerepet a közhatalom is a jog kialakulásánál. Itt lényeg azonban továbbra is a jognál a megtestesült meggyőződés, az állomány pedig a megtestesült akarat marad.

Hasonló különbség van a jogi élet és az állományi élet között. Mindegyik különösen önálló okkal a körösségnek. Míg az állományi élet az akarat

körcelokusok hatalomteljes végrehajtásában
nyilvánul és a politikai cselekményekben en-
el ölelő pontját; addig a jogi élet a cselek-
vési körök meghatározásában nyilatkozik
meg és a jogi elismerésben csúszosodik. Míg
a hatalom az államra nélkülözhetetlen, addig
a jogra néve az körömbös. !

Bár a jog és az állam különülő-
funkciók, mindezenáltal egymásra vannak
utalva, csak egymás útján tudják hivatá-
sukat betölteni. Itt államnak, hogy kultur
hivatásának véghezvitelére erőt nyerjen, szük-
sége van a jogi gondolat általi támogatásra.
Ita az államot csak cselekvő hatalomnak
érintenénk, ameg, mint hogy fizikai hata-
lommal rendelkezik a célravezető élet
akarati actussal nemben mindezenél en-
geotelmessegre talál, akkor az egész politi-
kai élet a despotizmusban merülne ki. É-
tért köröskör az egészséges állam a maga ha-
talmaát a jogra alapítani, hogy így egy meghatá-
rozott uralkodó rend tényei a népszuverénitást által
mint jogi szabályok fogassanak fel. It jognak

viszont, hogy célját elérje, szükségére van az állam segítségére. Az államhatalom védelme nélkül, amint azt a newrechöni jog példája mutatja, a jog nem képes feladatokat tökéletesen megvalósítani.

Azon feladatok, melyeket az államnak és a jognak az emberiség életében meg kell oldani, egy-egy oldalon nem arányosak. Sem az állam feladata nem merül ki a jogvédelemben, sem a jogé az állam élet rendezésében. Míg az államnak a társadalmi élet minden területén positive elő kell mozdítani az életbenvaló emberi célokat, addig a jognak csak azon határokat kell megjelölni, amelyekon belül az egyéni és önszerveződés megvalósítása történhetik. Az állam feladatai lényeges része nem kerülik a jogban, mint a jogi feladatoké az államban. Míg egyrészt a jogképes és jogvédelem az állam nélkülözhetetlen functionái, addig a jognak is nélkülözhetetlen feladata az állami életet is rendezni és oltogatni. A történeti fejlődés folyamán a jog és állam viszonya eltéréseket szenvedett fel. Volt idő, mikor az állam nem volt más, mint

jogiutérét; másrés pedig a jog csupán az állam-
célak megvalósításának illó hatékonysági beren-
derésnek tekintetelt. A jelen állama éppen orént
kultur állam, mert nem tisztán a jogvédelemre
koncentrál, hanem az emberi kötelezettségek min-
denirányú elismerésében a kötelesség és egyben
jogiállama is, mert nem a jogon kívül, hanem
a jogban áll, és a jogrendet mint normát és mint
szuverén akaratát tekintve.

A közigazgatás jogrend azon része, melynek tárgya
az államnak leghasznosabb akaratának megvalósítása.
Minthogy a jog nem más, mint az akaratnak szab-
adsága, közigazgatás és igazgatás között az a külön-
bbség, hogy míg a igazgatás az egyén akarat-
szabadságát határozza meg, addig a közigazgatás
a közhatalmat teremt meg.

Ugy a közigazgatás, mint a igazgatás minden
alanyi jog szabályait képezi a nemzeti jog fo-
galma, minthogy a nemzeti jog éppen egy egyéni aka-
ratkorláttal a jogállam alanyként elismert ho-
borója. Trónban mindkettő lényegének ellen-
kező oldaláról tekint a nemzeti jog. A igazgatás
jog a nemzeti jognak csak azon tulajdonságait ro-

matematikája el, minemint az egy indikátorok, az
 az önmagában zórt és önmaga által meghatáro-
 zott egyedi lény. Ezen tulajdonság első sorban az
 emberrel található fel. Trouba a könnycetk-
 nél, így az államról is előfordul, hogy öltözkö-
 mösége ~~keze~~ mellett indikátorok egy-
 jelentősége is bírnak. Ezent keferi az egyet
 az egyedi okanathor köréppontjára és a könni-
 teket, amelyiben azok a magányos által nem-
 derett viszonyok körébe lépnek, mint egyet-
 ket azokhoz hasonlóvá teszi. A magányos
 szempontjából minden egyet koordinált se-
 meg. Trouba a magányosban nem is jelent-
 kernek az egyet, mint egyetből ismételt ato-
 mok, mint jog és kötelesség nélküli alant kor-
 dorok; csupán az egymáshoz való vonatkozásokról
 tekintetük a rárt e'etegyedek köré egyedi
 kapcsolatok igazán; ~~bírányos~~ mindenkor tör-
 vényes jogositványuk és kötelezettségük nem
 mint egy egyethez tartozásuk kifejezése hiúnek
 fel, hanem mint egyedi könni kifejezései és
 korlátozásai. A magányos ^{magrát} valójában való te-
 vékenységi terület előállítására keferi, amelyben

az egyes saját szabad akaratuk által jogviszonyokat hozhat létre. Erest keperi a magánjog alanyát a subjektív szabadság; ezért áll itt az alanyjog fogalma előtérben, míg a tárgyi jogszabály esetlegesen, kiegészítőleg, vagy korrekciólag foglalkozhat; ezért a magánjogiilag elsőrendű fogalom a jogszabály, amellyel a kötelezettség csak azután követhetik.

A jog a nemtől a község felé fordított oldalt vonatkoztatja el. Emellett a nemtől elismert kötelezettség nem az egyes emberek, hanem az egyesek feletti községek; az egyes emberek benne nem önmagukat fejele ki, hanem a község tagjai. A jog nem ismer egyéniségtől független egyeseket, hanem csak kötelezettséget és kötelezői jogokat. A mellérendelt és önmagukban ezért akaratosságuk világa hűt az községi lét világot állítja fel, melyben a más akaratokhoz való organikus vonatkozás által az akarat determinálható, melyben az egyén ismerettség az egyes akaratok összességére, az egyesek összessége pedig az akarat egészére utal; melyben az egész községi, az egyesek tagjai nemtőliségének

egységei elismerése által expressummal a jogi lé-
ségeket egy minőségi fokozata, az akarat kétféle
életrendje állíthatók fel. A közjog is csak a na-
lad akaratnak egy tevékenységi kört, melyen
belül a jogviszonyok alakulására befolyhat, a-
zoulban azt az organikus állás korlátaiba so-
nitja, melyet az a körmendület fogva expressum-
olunkorra felven és tulajdonképeni magva az
"állalóuos akaratorganizmust konstruáló" si-
lánd normarendszerben fekszik. A közjogban
tehát előtérbe lép a szükségesség szabálya, az ala-
nyi jog a közigyi mellett háttérbe szorul, az állan-
olóság uralkodik a változandóság helyett és a kö-
telenség hiúnik fel a jogszabály alapja gyanúnt.

A nemélgység fogalmának más gondolatartalmu-
van a magánjogban, mint a közjogban. Csak az állta-
lóuos ismertetőjel, hogy jogszabály, tér vissza minde-
nielt a nemélgfogalomban. Ezen tulajdonság arában
a magánjog a nemélgfogalomban azon ismertető
vonalakat emeli ki épen, melyektől a közjog el-
tekin. A magánjog minsten akaratfordorót,
mint egy önmagában zárt és hífele önmagában
nyugva urakuni kör köréppontját helyezi el az
egyesli nemélgység fogalmában, és amennyiben egy

körönseget, vagy az államot magát köréle vonja,
arokat a jogi nemű és a fiscus fogalmában hason-
ló individualis neműséggel műkörtfel. A körönz
aroulon az állam aron tulajdonságától, hogy
mint fiscus az egyedekkel hasonló, valamint
az egyedek aron tulajdonságától, hogy mint egy-
etek jogokat bírnak, teljesen eltekint és nemé-
gység fogakua némikora csupán aron pórtelto
vonásokkat tartja meg, melyek az általánosság
és különöség, a körönseget és az egyed viszonyától
állanak elő. Az állami jog, valamint a testületi
jog az államneműségében, illetőleg a testület
neműségében az állam illetőleg a testület lénye-
gétől csak aron tulajdonságokat emeli ki, melyek
neműségüket önneműséggé teszik. Mint egy
neműösseség immánens egyége, mint egy önálló
egyedi lényektől összetett ösrleány len az állam, illet-
ve a testület körönzi nemű. Az egyedeknél viszont
az önrötelekhez való viszonylatban aron tulaj-
donságokat emeli ki a körönz, melyek neműsé-
güket az önneműségben társneműséggé teszik.
Mint az egen elő tagjaiak, mint az önneműsége
hagyott résleányeknek ismeri el a körönz az egye-
dek jelleket saját, de a körönseghoz való tar-

közös által feltételezett és megvalósított nemzeti-
séget.

Az állam nemzetiiségeinek theoriojához csat-
lakozik nálunk Kunt Ignác is (Nemzetiállam
bankingja). Kunt még tovább is megy fejtegetéséi-
ben, mert nemcsak nemcsak az állam, hanem
az egész emberiség nemzeti.

Kunt két állampogalmat állít fel: 1, ethi-
kai vagy nemzeti állampogalmat, 2, társadalmi
állampogalmat.

Az ethikai állampogalom szerint az állam nem
ugyan termelési, hanem ethikai, azaz a valósá-
gos nemzeti, a horkinek productuma, az elsőbbsé-
villágrend fejlődésének legnagyobb földi ered-
ménye, miként a horki terméket fejlődésében
legnagyobb az ember termelési nemzetiisége.

A társadalmi állampogalom pusztán jogi
intézmény, nem igazi, hanem csak jogi, azaz
képzeletti nemzetiiség, még nem is célja önmagának,
hanem inkább az egésznek. A társadalmi állam-
fogalom szerint az államot mesterségesen alkotják
jogiügylettel magában a jogiügyletben megállapí-
tott cél elérése végett. A társadalmi állam-
fogalom szerint emellett az állam a jog pro-

ductuma.

Az etikai államfogalomhoz kétféleképp: egyfelől való-
embernek történetileg fejlődő és élő etikai, öntu-
latos nemleges egysége; másfelől az, hogy ez a
nemleges egység a maga saját szuverén hata-
lommal intére. Az első kellek tárgyában
míves etikai alap, a második kellek tárgy-
ában míves állam.

Az etikai és társadalmi államfogalom kö-
zöst különbség van cél szempontjából is. Az etikai
állam fogalmában az államcél, mint fogal-
mi kellek míves, mert az etikai államfogal-
mot a történet keréből vessük, mint tényt.
A társadalmi államfogalomhoz azonban szük-
séges a cél kategóriája is, mert a társadalmi
állam mechanizmus és képtelenség, hogy az
ember akár egy gépet, akár egy jogintézményt
csináljon cél nélkül.

Az etikai államfogalomnak 3 fejlődési fási-
ra van; a körségállam, a nemefállam és a me-
beriségi állam (nőgyállam). A körség, vagy ná-
vos állam jellemzi a görög-római kort. A
neprándoslással kezdődik a modern nemet-

állam fejlődésére. A néprándorlás nemzeti indí-
vólumnak rándorlása és államalapítása.

Az ethikai államnak legnagyobbabb alakja a
világállam, vagyis az emberiség, mint állam, amely
magán még nem létesít formailag, de érvényes
fejlődésben van s a civilizáció legkülönbözőbb
részai feléje virradnak.

A közegállam a nemzetállam kifejlődésére kö-
vetkeztében állt és mint önkormányzati tes-
tület foghatja elét; mivel a közeg kisebb és
gyöngébb, hogy sem a mai állami feladatokat
hatékonyan tudná, erejét és képességét viszont
önkormányzati alakban teljesíteni. Kifejltheti.

Ebben az önkormányzati alakjában a nemzet-
állam nevére nézve nélkülözhetetlen elem. A
nemzetállamnak azonban volna sem nélkül
önkormányzati mivolta sügdedni. Igaz állam-
nak kell maradni a civilizáció utolsó nap-
ján, mert elég hatékony arra, hogy a civili-
zationnak bármely magas fokán állami functi-
ót teljesítsen, ami a világállam kifejlődésével
valószínűleg növekedés állami formájában fog
történni.

Az állam, mint valószínű ethikai szervezés

egyszerűsített lényegileg hatalmi slavy. Nem volna valóságos nemű, ha nem volna hatalmas nemű. Itt állam hatalma neműes erő, az állami gondolkodás, akarat és cselekvés öntudatos ereje.

Itt állam elhárítai lényegéből következik, hogy a modern állam nemet állam és ^{new} nemzetiségi állam s hogy a nemzetiség csak társadalmi momentum, tehát nem államalkotó; s az u. n. nemzetiségi elv ellenkezik az állami lényegével. A nemzetiségi elv első sorban azt jelenti, hogy a több nemzetiségű államokat a nemzetiségi csoportosulások szerint oly körülményekre bontsuk, amelyek csak külsőleg függhetnek össze egymással, vagy éppen szövetséges államok, vagy államok szövetségeire változtassuk. A nemzetiségi elv a történeti államok bomlására.

A nemzetiség, mint állam elvánt, a nemet, mint állam egyesít. A nemzetállam kiörszöztetés és nemzetiséget egyesítő foglalkozás az emberiség egyetemesére felé vezet. A nemzetiség, mint állam, az emberiségnek örök belső meggyőződése lenne.

Itt állam organismus, nem mechanismus,

vagyis belső erő által fejlődik és részei élő önszerveződésben vannak. De miként az emberi szervezetek, úgy az állatok is vannak mechanikus szervezők. Minél inkább felszűzöttnek a mechanikus szervezők, annál nagyobb a kégyunalom, mert a belső önszervező erőit igenis a kégyunalom raskapcsai kötik közbe. És viszont annál szabadabb az állat, minél inkább felszűzöttnek vannak az organikus szervezők, melyek a belső önszervező erővel fölszervezi tenik a kégyunalom kapcsolat.

Itt állam nemleges organismus, vagyis ép úgy, mint az ember, az organikus fejlődési legmagasabb alakja, melyben a fejlődési az én-nel és a nem én-nel tudatával bír. Egyiben, az csakis egyiben, az állam egy nagy ember. Itt ember nemleges élet, az állam nemleges élet.

Hasonlóképpen a nemleges élet alapjait áll Concha is. Kerinte minis semmi oka annak, hogy az államot ne csak organismusnak, hanem olyan magasabb rendű nerves kégyunom minősítgük, melyek nemleges a neve. Fga-

tolja ezt az a körülmény, hogy az államunk
is az összes életnyilvánulások egyéjes öntudat
által való önmeghatározottságát constatoálhatjuk,
mint az egyesül, hinek nemegyszer vitán fe-
hül áll.

Itt egyén 3 legjelentősebb létezői morava-
tát az államunk is feltalálhatjuk: öntudat,
akarat, szellem. Itt államunk magánis vannak
öntudati, elhatározási és kiviteli szervei. Öntu-
dati szerv az államfő, akaratelhatározási
szerv a törvényhatalom és a végrehajtás szerve a
minisztérium és az alája rendelt hivatalnok
szerep. Itt államfői lénykedés az állam élet-
nyilvánulásoka lelki összehangoltságnak
a funkciója. Itt kinyilvánul azért van jóga, hogy
részt vegyen a törvényhatalomban, mert neki mint
öntudati szervnek tudnia kell, hogy mit a-
kar az állam. Itt kinyilvánul, mint öntudati szerv,
keremti meg a harmadikot az egyes állampol-
garek körött. —

Itt ismerkelek nemegyszer elmeletilek törvény-
se állatában az, hogy vá munkassanak arra,
minemint nem lehet az államot pusztán az

egyedek conglomeratumának beküszorú, melyet csak időig - óráig tartó körös cél, érdeke für egybe. Itt állam nem mechanizmus, tehát külső erő működése, hanem szervezett egész, maga is erő. Itt egyedi lét el sem képzelhető állam nélkül, s viszont, állam nincs egyedek nélkül. Ez a fogalmi lehetetlenség már maga is egyik bizonyítéka annak, hogy az állam több mint az art alkotható egyedek summaja. Itt állam mint organizmus a fölé és aló rendeltettség viszonyában áll tagjaival, az egyedeikkel, s a benne meggyökeresülő életjelenségek a létnek egy az egyedénél is magasabb fokot érveljék el.

Míg az organizmus iskolá követői csupán termékeny, vagy érdeklési organizmust véltek az államban feltalálni, addig a nemzetiségi elméleték már a nemzeti lét legbelső, leghatározottabb formáit látják az államban. Megkülönbözteti ugyanis az embert síg az államot is az egyéb organizmus egyékektől az a körülmény, hogy az embernek síg az állam

nak is van aharata. It aharat or, amely
 or embert és or állományt is kiemeli a termé-
 neti organismusok köréből s a termé-
 ti törvényrendszerét világozza a társadal-
 mi törvények világába helyezi át. Figye-
 lembe kell venni, hogy a or em-
 beri élet kétfős törvényrendszere van, amely alatt
 folyik le, a természeti és társadalmi tör-
 vények van, amely alatt. A természeti törvények
 világában az ok és okozatosság elve szerint
 mennek végbe a törvények. A társadal-
 mi törvényrendszer világában azonban
 már nem a természeti törvények világá-
 ban működik, ami van elve irányításul,
 hanem ami legyen elve lép életre.
 Míg a természeti törvény azt mondja, hogy
 ha ez történt, akkor ennek következménye
 ez lesz pl. ha a vasat felmelegítjük, az
 kitérül; addig a társadalmi világban ha
 valami történik, az okozatosság kö-
 vetkezmény még nem követhetik be min-
 den körülmény. Ha valaki lopott, az még
 nem fog szükségképpen még is büntetetté válni.

A társadalmi törvényrendszer^{világában} csak mint-
 egy cél fűződik a lényállókhoz a követ-
 hermény. Azonban, azt meg hell bünteteni.
 A természetes organismusok a nemzettől
 való különbözősége nem egyéb, mint a ter-
 mészeti és társadalmi törvényrendszer^{világában} kö-
 zötti eltérés folyamata. Minthogy tehát a
 nemzett el akarjuk választani a termé-
 szeti organismusoktól, a természetes és tár-
 sadalmi törvényrendszer^{világában} két különbö-
 ző világa közötti eltérésekben kell vissza-
 térnünk.

A természetes organismus élte a termé-
 szeti törvények ok-okozatossági elve szerint meg-
 végződik. A ~~társadalmi~~ nemzét a maga működ-
 ését a társadalmi törvények uralkodása alatt
 fejti ki. A nemzét életének színtere a tár-
 sadalmi törvényrendszer^{világában} világa.

Az ember élte viszont a természeti törvények,
 viszont pedig a társadalmi törvények világ-
 jában foglalkozik. Mint természetes lény, az em-
 ber is ugyan olyan, mint bármely más termé-
 szeti organismus. Mint társadalmi lény

országban még ~~mind~~ kiöltözik a természeti
esztétikumától s pedig kiöltözik
abból, hogy neki van akaratja, ameg aka-
rat országban csakis azáltal szabad és
korlátlan, ha és amennyiben tagja az állam-
nak.

Így minden bizonyos fokai állanak elő a
nemzetiségnek. Itt igazi és valóságos nemzeti-
ség az lesz, kinek életében tisztán a törse-
slakui törvényrendszerek világában fogik le,
kinek akaratát a legkisebb mértékben sem
determinálják a természeti törvények, és pedig
nem determinálják azért, mert nem is de-
terminálhatják, mivel tökéletes nemzeti-
ségével fogva kiemelkedik a természet világá-
ból. Így tökéletes nemzetiségnek hordozsém
tekinthetjük magát az embert.

Mivel inkább bizonyos valamiféle orga-
nizmus életében a természeti törvényrendszer
ok-okozati elvének érvényesülése, annál tö-
robb áll az a tökéletes nemzetiségtől, annál
kevésbé mondhatjuk arra, hogy szabad aka-
rata van.

Ez értelemben tökéletes nemességként csakis
valamely nagyobb, kevesebben a legnagyobb kö-
zönség jelentkezik. E legnagyobb közönség
artán, minthogy lehet keljese a hársolat-
mi törvényesség világszerte fogik le, az
akarat korlátlan szabadsággal rendelkezik.
Ez a legnagyobb közönség testi, ollogi léttel
már egyáltalán nem rendelkezik, s így itt
már a természeti törvényesség elve nem is
érvényesülhet. Ez maga egy ollogi léttel
nem bíró, tisztán lellemi léttel rendel-
kező akaratosság.

Igen legnagyobb közönségként jelentkezik
ma az állam, emel fogva a nemesség leg-
tökéletesebb meggyőztetésére is csak az állam
lone lehetséges fel. Az állam nemessége min-
den ritán felül áll. Visszajárni tulajdon-
képpen csak az egyeseknél és a kisebb
közönségeknek kell azon kíváncsún, hogy
arok a nemességnek még fogadja jutottak
el, akaratuk meggyben meletemint,
meggyben szabad.